

Kommitté till, följade han Anders.

Det är nu väl en 20 år sedan

varade denne välligt, ty han hade själv
blivit indresserad att få tala med samtliga
sunders lig det gamla stationen
därbyrå, ^{eller} de yngre spörre tygas,
men kombattet, eller de alla spörre och
den gamla stad byggnaden blev för öfver.

Ja, ja, men minns jag, sade följande.
det är ett år sedan, jag var där 20 år, sedan
det är mycket mer, ja ett 20 år sedan
dåtid, då jag ofta var här som mig.
I den tiden fanns det inga järnvägar
allt ut och de 3 mil, som jag nu på
en halv timme körd med lätt från skolan
har jag gått till foto ^{plena} gången - jag
minns tydligt, när jag gick till ^{skolan} fotostudio
jag var i alla år, när jag gick
en halv timme, med ut och
det var i början av sommaren, precis som nu
jag arbetade som assistent, till bildning
studerat det ännu i sin tid, jag hade ofta
en kad följt med mig med till skolan,
jag ville jag själv ~~den~~ ~~komma till~~
~~skolan~~, och jag var all, som den i skolan
om skolan. Det nekade mig jag, ty jag
ansåg vanligt lian. Men den jag själv
det mig att övertala föräldrarna. Jag ville
ikke för vad han stod jag blev, jag hoppade
och sprang som en gammal vagn i skolan
jag att vara föräldern lian resan, ~~och~~
mycket jag min ännu mer på skolan
en välligt. Vi såg oss i väg på skolan.
och fick hela natten. Hatten var ljus och att
gävar inte användande - Det efter

tillbringat sig guld som hela ditt liv, där han
 skaffar sig en ställning där han har ^{sin} familj.
 hustru och barn. Han kommer ~~huru~~ ~~lätt~~ ~~han~~
 vänta dit, mars, efter kanske blott efter några
 veckor, men ~~det~~ ~~är~~ ~~egentligen~~, var han lycklig
 att kunna vara där. Du hade varit hans önska
 att på gamla dagar annu få en gång på åter
 det land och det ställe där han levd och där
 och dit hade lyckats honom. —

Jag handvägn framom att lögen och
 farbror ner is en delning. I mitten av
 ett litet stannade stod ~~kyrkan~~ ~~de~~ ~~kyrkan~~
~~de~~ ~~de~~ ~~remade~~ påstod upp sig, insjuket
 stannade. ~~Detta~~ ~~gäp~~ ~~hade~~ ~~han~~ ~~genom~~
 Han hade uppkänt kyrkan. Vagnen ~~stannade~~
 han vid kurren ^{tit} ~~stannade~~. När ~~gick~~ ~~han~~ ~~ste~~ ~~han~~
 av för sig till till genom stannade, så
 om i världen som han ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~,
 du stod och i en bänk nära ingången, på
 samma ställe som det hade ~~stannade~~ ~~stannade~~
 men på den gamla tiden — Han ~~stannade~~
 ned, ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 och ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 blev. ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 tankarna bort, lyglöst, överstygt.

I början av 50-talet av förn
 århundradet bodde i ett av de mindre
 husen i stannade ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 en man som hette Olof ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~. Hans familj
 bestod av hustru, ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 och ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 några överflöd ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 i huset. Olof ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~
 att ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~ ~~stannade~~

vara annu små, ^{de} äldsta flickan, Kristina, Sid 10
 var åtta år gammal, & pojkarerna fyra och
~~tre~~ sex och fyra år, och modern fick ta hand
 om barnens uppfostran, ~~och~~ denna var sträng
 på den tiden. Föräldrarna var ridda om, att
 göra av barnen ordentliga människor, och
 så utformade med tiden de värdefulla
 egenskaper som gjorde att svensken sågade
 sig ett akolit anseende, ej blott i Europa, utan Sid 11
 i hela världen.

~~Att barnen var födda på den äldre sonen~~
~~gens ^{och} ~~myndighet~~ begärs. Han var frisk och~~
 kraftig och sig jämt ut att vara ett par
 år äldre än hans verkliga ålder var, och så hade
 han ett glatt och ertogade lynne. Bland
 lekande barn höjde han sig ^{högt} ~~högt~~ ~~och~~ ~~alla~~
 och när det ~~gällde~~ ~~gällde~~ något föredro, där
 det gällde personlig insats, vård, djärvt,
 så var han alltså första ledet. Han var
 medveten om sin styrka och var var stolt
 över att ingen annan kunde mäta sig
 med honom, vad än det gällde. Han var
 gästvänlig i huset. ~~Om~~ Han var utsp
 i många sinnen, liksom det jämföras
 att han skulle ha ~~kommer~~
 sig förmåner i både bänder,
 och hästerna lydde honom ungling
 som om de vore styrda av ärlig
 manshänder. Våg man honom med
 till mera ertogska falk så kastade
 han sig genast upp på en hästryg
 och så fanns det inga hinder, som
 kunde böy beyden han vilosamma. Ett.
 Men alla dessa hästar förtörde inte
 honom. De ägdes av andra, och han ägnade
 smek, utken skildrad det fanns mellan
 dessa rikare ~~för~~ människor, och hans

4. /
 11.30
 9.10
 31 /
 58
 28
 14
 20.50
 43
 78

A. o. m. hade rumrats genom en liten
förmögenhet. Han var ansedd och aktad
och allt det han ~~hade~~ hade ett frejsamt
hem i Skade. Naturligtvis tyckte att ~~detta~~
~~var~~ ett videns liv, som bräddaren levde,
och han var idealiskt och ~~untillräckligt~~
att så fort som möjligt konsultera Hellen.

Sida 17

När han fyllde 15 år skolgång var
avslutad, han hade mynnfyllt 15 år,
och så fick han komma som lärning
till den snickerimästare, som han hade
besökt tidigare.

Sida 17

Sida 18

Lärningstiden var 5 år, inte en dag
mer eller mindre. Lågen lön betaldes
inte, men lärningaren som insexderad
hans handlarna. Jens intressen för yrket
blev ganska stort och när de fastslutades
så äro hade gått, var han en utlärd ^{färdig} färdig.

Handlaren gratulerade honom och
sade: du har gyllena händer, Jens, och
du kommer att bära dig gyllena ~~lärning~~ ^{lärning}.

Jens var gyl medveten om detta,
men under den långa vistelsen i Hellen
hade han följt de händelserna och
hade alla större och större, och ~~han~~
de fick inte lära sig utrymme i de stora
affärer det helt, ~~han~~ han levde.
Han begränsade sig av viljellet på att
framföra sina tankar till sin mästare.
Man sade att han ville vika in lyckan
sin, nördens och att han väntade utstrå
sitt ämne. ~~Att~~ genomfördet,
gäddades det honom dock besvaren,
och han ämnade ~~di~~ ~~bestä~~ ~~hvar~~
att liksom ~~hans~~ ~~hans~~ ~~hans~~ ~~hans~~
vilken ~~han~~ ~~hans~~ ~~hans~~ ~~hans~~
och ~~han~~ ~~hans~~ ~~hans~~ ~~hans~~.

att världen bestod icke uteslutande
 av den Nya Världen; ~~men Europa~~
 stort huvudort där i Europa är
 Sjöarna, först och främst Paris -
 vilken ~~konst~~ kult och billet kenna
 vras ~~An~~ ~~Amur~~ New York och andra
 ställen i Nordamerika. Där kunde
 Jens lika bra förtro sig i ett yrke,
 och han föddes honom först ~~Paris~~
 bejvnr sig till Stockholm, arket
 där en tid och därefter reser till Paris.
 Om ändå skulle återvända till ~~delar~~
 då skulle ha ~~från~~ hjälpa honom
 med den penningsumman som han behövde
 för att kunna bli ~~en~~ egen.

Jens kiste sig och drygde hårt in
 märkars hand. Han såg, att han
 gästade, att mästaren menade väl,
 och eftersom han ~~en~~ skulle ~~stilla~~
 kunna klara sig till ~~en~~ ~~W~~ ~~W~~ ~~W~~
 så skulle han följa mästarens råd.

Den skrällen sålde släporna och
 ut, som man förtrodd för den
 närmast ~~st~~ och ~~tr~~ ~~se~~ ~~ck~~
 som var alla förtroddes ~~st~~
 förtro. Jens hade blivit en ~~g~~
~~best~~ föräldrabekant, så ~~g~~
 avsked ~~g~~ ~~g~~ ~~g~~ ~~g~~ ~~g~~
 - och på den bestämda dagen

Det var en underbar sommarkväll år 1867. På Strömparterren, som på den tiden var Stockholms populäraste sommarrestaurang, gick det livligt till. Det var lördag, alla bord voro upptagna och musiken spelade på estraden vid stranden.

Vid ett av de många vita marmorborden satt ett sällskap unga män och hade tydligen mycket trevligt. Några utav dem voro civilklädda, några buro uniform. De unga männen hade nyss avslutat den excersis, som hade räckt i tre veckor, och den händelsen skulle firas. Stämningen var hög och de skallande skrattsalvorna överröstade ofta musiken på estraden.

I detta sällskap befann sig en ung man, som tycktes utgöra sällskapetets medelpunkt. Han var kraftigt byggd, hade blå ögon och ljust vågigt hår. (Han förde ordet.) Den, som tillfälligt gick förbi detta bord, hörde genast, att den unge mannen var skåning. Hans namn var Jöns T. Han var klädd i uni -

form liksom hans bordsgranne, vid namn Broström. Även denne var en präktig pojke, och de två tävlade med varandra.

"Hur länge tänker Du ~~på att~~ envisas och icke dricka något", sade grannen till skåningen. "I dag skå' vi ju ta av oss kronans kläder och då kan Du väl våga dricka ett extra glas utan att behöva vara rädd för sergeanten".

"Jag har aldrig varit rädd för sergeanter", svarade den tilltalade, "men jag har beslutat att icke dricka förrän jag kommer ^{it} tillbaka till Malmö och skapat mig en existens där".

"Bravo, det låter höra sig", sade Broström, "när blir det då?"

"Jag hoppas inom två år", svarade Jöns. "Jag ämnar stanna i Stockholm till årets slut, och reser sedan för ett och ett halvt år, för att arbeta till Paris - och se'n bär det av hem till Malmö".

"Hör Du käre vän", sade Broström. "Jag har en idé. Som Du vet, har jag tillbragt sista året i Ryssland. Det är underbart därborta. Arbete finns det i överflöd. Det är trevligt och billigt att leva där. Om en vecka skall jag dit igen. Följ med! Du för -

lorar ju ingenting, om Du stannar där till jul och reser till Paris till Nyåret. På det sättet får Du göra bekantskap med den ryska zarens underbara huvudstad S:t Petersburg".

Jöns svarade inte omedelbart, men tycktes ha blivit intresserad. Han började fråga ut Broström om levnadsförhållandena där, fördjupade sig mer och mer i tanken på en resa till Ryssland - och, när sällskapet sent på kvällen skiljdes åt, hade han beslutat sig för att följa efter Broström en vecka senare. Broström hade lovat att möta Jöns vid ankomsten och ta hand om honom på bästa sätt.

Sedan Broström hade rest, började Jöns göra sig i ordning för resan. Veckan gick fort, och på bestämd dag gick han ombord på båten. En skara vänner hade kommit ned för att säga farväl. Det var många bland dem, som avundades Jöns, men somliga vågade icke resa till ett okänt land, somliga voro förhindrade av någon anledning. Så hörde man skeppsklockan ringa. Landgången drogs in, och båten lade ut. Vännerna hurrade till avsked, och man såg så småningom båten försvinna i fjärran.

Båtarna, som på den tiden gick i trafik

mellan Stockholm och S:t Petersburg, tillhörde Finska Ångfartygs A-Bolaget. De voro icke så luxuösa som de moderna passagerarbåtarna, men de saknade icke komfort. I-klasshytterna hade röda plyschsoffor och voro fina för dåvarande förhållanden. II-klasshytterna voro också rymliga. För III-klasspassagerare stod mellan-däcket till förfogande.

Jöns reste som däckpassagerare, men han var inte ledsen för det. Han var ung och frisk, kvällen var underbar och hans sinnesstämning var den bästa. När det blivit mörkt, sökte han ^{uppen} plats på mellan-däck för att vila, men, så fort den första solstrålen syntes vid horisonten, var han uppe igen. Han kunde inte sova på en sådan resa.

Vid middagstiden kom båten till Åbo, där många passagerare stego på, och morgonen därpå var man i Helsingfors, där båten låg till kvällen. Ett stort antal däckpassagerare hade gått ombord här. Där fanns alla möjliga typer, många kvinnor och barn. Alla försökte att belägga platser, där man var skyddad mot vind och kyla. Vädret hade förändrats. Det blåste en kall nordost, och tunga moln svepte fram över himlen. Det hade regnat hela dagen, och på

kvällen var vädret dåligt. Ute till havs var det storm, och knappt hade båten kommit ut ur hamnen, så började det gunga, och de flesta passagerarna blevo sjösjuka. Jöns var en av de få, som voro uppe på benen. Halva natten hade han tillbragt på kommando - bryggan i samspråk med styrmannen, och han skulle nog ha hållit på med det ändå längre, om det inte hade blivit så kallt. Han gick därför ner på mellan - däck, där han hoppades kunna få ^{en} plats. Men han hade räknat fel. Vart han än kom, låg stönande, sjösjuka människor. Luften var så dålig att det var omöjligt att stanna där. Han gick därför upp till styrmannen igen. När denne såg honom komma, förstod han, hur det var fatt. Han tyckte synd om Jöns, och lät honom gå in i sin egen hytt och sätta sig på soffan. Ung - domen tog ut sin rätt, och Jöns somnade trots storm och vågor. När han vaknade, stod solen högt på himlen, och stormen hade bedarrat. Det dröjde inte länge , innan båten gick förbi den bekanta fyren "Tolbuchin". Sedan passerade den Kronstadt och kom in i kanalen, som ledde till Nevas mynning.

Passagerarna hade kryat på sig och trängdes uppe på däck för att beundra den vackra infarten.

Staden visade sig också från sin vackraste sida. Isakskatedralens gyllene kupol, Admiralitetets och Peter Paulsfästningens gyllene spiror glänste i solskenet, och den vackra Nikolaibron med de ståtliga byggnaderna vid kajerna erbjödo en vacker anblick. Båten lade till vid kajen, och passagerarna strömmade i land.

Jöns sökte med ögonen sin vän Broström, som hade lovat möta honom vid ankomsten, men han sökte förgäves. Broström hade inte kommit. Det var inget annat att göra än att hjälpa sig själv. Jöns gick in på speditjonskontoret och frågade, om man där inte kunde lämna honom uppgift på något ställe, där han kunde få hyra ett rum. Det hände ofta att resande kommo in på kontoret med liknande förfrågningar, och man var förberedd på det. Jöns fick adressen på en finska, fru Wigius, som bodde vid Jekaterininski Kanal, och han begav sig meddetsamma i väg dit. Så småningom hittade han adressen, och när han hade ringt på dörren, öppnades denna av en äldre trevlig dam, som till Jöns stora glädje talade svenska. Han kom fram med sitt ärende, och det visade sig, att fru Wigius hade ett rum att tyra ut.

Hon tog hand om väskorna och bad honom följa genom korridoren.

I detta ögonblick öppnades en sidodörr, och Jöns hörde två män samtala på svenska, och vad mer, han kände igen Broströms röst.

"Stop", ropade han, "inte ett steg vidare".

Broström stannade förvånad, men i nästa ögonblick föll han Jöns om halsen.

"Jöns, min käre vän, är det Du", ropade han. "Hur kommer Du hit?".

"Jag kommer direkt från Stockholmsbåten", svarade Jöns. "Du hade ju lovat att möta mig, men det tycks Du ha glömt."

"Ja, snälla Du, förlåt", sade Broström. "Jag kunde inte tro, att Du menade allvar när vi skiljdes. Jag skall icke glömma, att jag står i stor skuld till Dig".

"Nåja", svarade Jöns, "när slutet är gott, är allting gott. Nu får Du hjälpa mig med att komma till rätta här."

Broström sköt Fru Wigius åt sidan och visade det lediga rummet, som om det var han, som skulle hyra ut det.

Jöns kom mycket lätt överens med fru Wigius och installerade sig i rummet.

Nu gällde det att söka arbete, vilket inte mötte några större svårigheter. Med Broströms hjälp fick han plats hos snickarmästaren Degenhardt, en mycket aktad tysk. Det är betecknande för dåtida förhållanden i St Petersburg, att Degenhardts verkstad var belägen en trappa upp i hörnhuset av Newski och Wladimirski prospekt. Samma lokal, i vilken vid sekelskiftet en av de förnämsta restaurangerna, restaurang "Palkin", var inrymd, uthyrdes 30 år tidigare till snickarverkstad. Förmodligen var denna del av Newski prospekt på den tiden inte så central som senare. Överhuvudtaget voro förhållandena på den tiden nog annorlunda. Allting var billigt. Ett glas kaffe på ett konditori kostade 5 kopek, en "pirosjok" 3 kop., vetebullar, ^{na} som såldes till $\frac{1}{2}$ kopek per styck, voro så stora, att man kunde bli mätt av en enda. Likadant var det med kött och grönsaker, - och en drovka "en iswostchick" körde från Gostinny Dvor till Wassiliewsky Ostrow, eller från Newakajen till Nikolaibangården för en "griwennik", d.v.s. 10 kop.

Arbetslönerna voro därefter. En gesäll hade

50 - 60 kop. om dagen. Han brukade få mat av arbetsgivaren, för vilken det gjordes ett litet avdrag. Arbetstiden var från klockan 5 på morgonen till klockan 8 på kvällen.

Jöns tog ³glad i ²hågen ¹itu med arbetet, och det dröjde inte länge förrän hans överlägsenhet, jämfört med de ryska arbetarna, framträdde. Även Degenhardt märkte snart detta, och han var mycket belåten att ha fått en sådan arbetare. Han underlät icke heller att säga det till Jöns. En gång nämnde Jöns, att han ämnade resa till Paris, men det ville Degenhardt icke höra talas om. Han hade till den grad vant sig vid Jöns, att han icke kunde undvara honom. Jöns hade under tiden lärt sig att tala tyska ganska bra och skapligt ryska, så att han kunde samtala med kunderna och ta emot beställningar. Degenhardt gjorde honom nu utan att tveka till verkmästare, och han behandlade honom helt annarlunda än sina ryska arbetare, vilket naturligtvis gjorde dessa avundsjuka.

Förhållandet mellan de ryska arbetarna och Jöns var dessutom icke det bästa på grund av att han icke höll sig till dem, och inte söp upp

sin lön varje lördag i sällskap med dem. Atmosfären i verkstaden var därför något laddad, och Jöns förstod nog att en konflikt var oundviklig. Så hände det en dag, att en av lärlingarna, som kom med en limpanna, stötte till Jöns och tappade pannan i golvet. Jöns skällde ut pojken, och detta var tillräckligt för att framkalla urladdningen. Arbetarna lade ned sina verktyg och kom med knutna nävar fram till Jöns. De gingo så långt att den ene gav honom ett slag på bröstet med knytnäven. Detta var för mycket för svensken. Han brusade upp och kastade sig med full kraft på de närmast stående arbetarna. Två stycken kastades genast omkull och de andra två gick det icke bättre för. Men angriparna voro många och de började pressa Jöns mot väggen. I detta ögonblick kom undsättningen. Broström, som hade arbetat i rummet bredvid, hade hört, att någonting var i görningen. Han kom ut, fattade omedelbart situationen och ingrep på Jöns' sida. Inom några ögonblick hade de rensat verkstaden. De stängde dörren innifrån och lät ingen komma in på hela kvällen.

Morgonen därpå voro alla arbetare på sina platser. Det låg ännu en viss spänning i luften men

inte såsom förut. Efter en stund kommo arbetarna fram till Jöns, tryckte hans hand och slöto fred. De sade, att de inte hade känt honom förut, men att de nu voro villiga att samarbeta.

Från och med nu gick det hela utan störningar. Jöns arbetade med stor iver, var nöjd och lycklig, och ju längre han dröjde med Paris-resan, desto mer trivdes han i Ryssland. Han hade knappast märkt att tre år hade förflutit. Men nu skulle han göra slag i saken.

Det var bestämt, att han skulle resa till Frankrike med en båt, som skulle avgå från S:t Petersburg till en fransk hamn den 20 juli 1870. Degenhardt följde sin unge vän till båten. När de kommo ned till kajen, var det stor uppståndelse där. Människor gingo om bord med bagage, andra gingo ned från båten med sitt, och i trängseln visste ingen vad som hade hänt. Snart fick man dock förklaringen på det hela. Det hade just kommit meddelande om att Frankrike dagen förut förklarade Tyskland krig, och båten måste därför inställa sin resa.

När Degenhardt hörde detta, föll han Jöns om halsen och utropade: "Käre vän, ödet har självt

avgjort saken. Båten går inte, och Ni måste stanna." Vad skulle man göra? Under de nu inträffade förhållandena hade Jöns intet val, och han förklarade sig beredd att stanna. Degenhardt var lycklig.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Det ofrivilliga dröjsmålet med avresan från Ryssland hade ett avgörande inflytande på Jöns liv. Visserligen ville han inte helt uppge tanken på att resa till Frankrike, men utvecklingen gick helt andra vägar än han hade tänkt sig.

Till Degenhardts kunder hörde ingenjören vid vägkommunikationerna Peter von Goette, en mycket trevlig man. Han hade (just) utsetts att leda byggnadsarbetena vid den nya Baltiska och Pskow-Riga-banan och stod just i begrepp att (börja) sätta i gång med arbetet. Bl.a. skulle han även inreda stationsbyggnaderna utmed hela järnvägssträckan och anskaffa möbler, bufféer m.m. Här fanns det snickeriarbeten i stora mängder.

När v.Goette gjorde sina beställningar hos Degenhardt, hade han redan sedan en längre tid alltid underhandlat med Jöns. Han märkte snart, att den unge svensken var en intelligent och duktig

fackman, som kunde vara honom till stor nytta. Han behövde bara antyda, vad det var frågan om, så tog Jöns meddetsamma initiativet och utarbetade själv förslagen vidare. Han nöjde sig inte bara därmed. Han framlade även egna planer, gjorde utkast och teckningar, som voro utarbetade med en sådan noggrannhet, att v.Goette, som på sätt och vis var konstnär, blev förvånad. När han kom med sina beställningar till Degenhardts verkstad, kunde han i långa timmar stanna och samtala med Jöns, och då övergick underhållningen från rena facktemata till olika livsfrågor, och v.Goette kunde inte annat än beundra den unga mannen.

På detta sätt hade v.Goette börjat tycka om Jöns. Han började hysa en önskan att protegera honom, och vid nästa passande tillfälle talade han med Jöns om det. Han ville råda Jöns att bliva självständig och att öppna egen verkstad. Jöns behövde inte tänka ett ögonblick på vad han skulle svara. Det hade ju alltid varit hans mål att bliva självständig. Han hade nog också sagt något åt v.Goette om det, och det kanhända var därför, som denne småningom kommit med förslaget.

"Det är ju min högsta önskan, Herr v.Goette", sade ha, "men då behöver man två ting. För det första behöver man pengar för att kunna sätta i gång, och för ^{det} andra måste man få beställningar för att kunna fortsätta".

"Såväl det ena som det andra kan ni få, käre vän", genmålde v.Goette. "Järnvägsbygget är beräknat att räcka i flera år. Så mycket snickeriarbeten planeras, att Ni kommer att ha mer än tillräckligt att göra. Jag kommer att lämna Eder beställningar, och a konto dessa får Ni så mycket pengar Ni behöver".

Jöns grep v.Goettes hand och tackade honom rörd för det storartade förslaget.

"Jag säger upp min plats hos Degenhardt i morgon", sade han, "gör sedan mitt mästerprov för snickarskrået - och sedan står jag till Er tjänst".

"Då är det alltså avgjort", sade v.Goette och tog avsked.

Nu arbetade Jöns varje kväll sent in på natten. Han hade gjort ett utkast till ett litet bokskåp, som han nu arbetade på med en iver som aldrig förr, och efter 14 dagar var skåpet färdigt. Han förde det till Skrået, där han fick mycket beröm och rätt att kalla

sig mästare. Utan dröjemål skickade han därefter skåpet till ingenjör von Goette. När han på aftonen samma dag besökte v.Goette, stod skåpet i dennes Herrum. v.Goette tog emot Jöns med öppna armar.

"Vad är det för ett underbart skåp", frågade han. "Det är ju ett konstverk, ett mästerstycke".

"Ja", svarade Jöns, "ett mästerstycke är det på så sätt att jag därigenom förvärvat mästertiteln. Jag beslutade att förära Eder skåpet, min välgörare, om det skulle godkännas som mästarprov, och jag ber Er ta emot det som ett bevis på min stora tacksamhet och tillgivenhet.

v.Goette var rörd. Han tog naturligtvis emot gåvan - och sedan suto de båda vännerna, den ene vid höjdpunkten, den andre i början av sitt liv, och samspråkade livligt hela kvällen. De talade om framtiden och smidde underbara planer.

Nästa dag hyrde Jöns en verkstad, anställde några arbetare och satte meddetsamma i gång med arbetet. v.Goette gav honom en mängd beställningar - och så började ett nytt avsnitt i Jöns liv.

-o-o-o-o-o-o-

Verkstaden, som han hade hyrt, låg vid Meschtjanskaja, i en stadsdel, som på den tiden kunde

betraktas som en utländsk koloni. Här på Meschtjan - skaja, Kasanskaja, Officerskajagatan, Demidoff Pere - ulok - mellan Moika och Ekaterininski Kanal - hade en mängd hantverkare sina våningar och verkstäder. Då voro de flesta hantverkarna, snickare, urmakare, bagare o.s.v. utlänningar, och på gatorna hörde man ofta svenska, finska, danska och tyska. Det berättas, att en gammal ryss, en Jaroslawetz, som ^{de} ~~dog~~ ^{hade avlidit} för en tid sedan och som under många år haft en restaurang i den stadsdelen, hade haft så mycket med utlänningar att göra, att han talade en utmärkt tyska.

På Meschtjanskaja, mitt emot Jöns' verkstad, hade en dansk en lamp- och armaturfabrik. Jöns besökte honom vid något tillfälle. Dansken hade två döttrar, och Jöns träffade den äldsta dottern. De båda ungdomarnas första möte var avgörande, och det dröjde inte länge, förrän man inom den utländska kolonien visste, hur det var fatt med dem. Båda voro mycket omtyckta, och deras förlovning var dagens stora händelse.

En septemberdag år 1874 med strålande sol - sken var det liv och rörelse på Meschtjanskaja. Då stod de båda ungas bröllop. Jöns hade många vänner

och hans fästmö ännu flera vänninor. Det var 12 tärnor och 12 marskalkar. Varje par åkte, som det brukades på den tiden, i kalesch till kyrkan.

Vigseln ägde rum i den tyska St. Peters - kyrkan. När Jöns kom till kyrkan, voro många män - skor församlade där, och när han tittade in i kyr - kan, var han förvånad över den stora mängden blom - mor, och hur vackert det var klätt. Visserligen hade han ordnat med att kyrkan skulle klädas, men en sådan prakt hade han inte väntat sig. Nu erfor han, att ett annat bröllop skulle äga rum nästan samtidigt, det var ett mycket rikt brudpar som skulle vigas. Här var alltså förklaringen. Jöns gick fram till kyrkvaktmästaren och sade: "Nå, den rika bruden skall väl vigas först". "Nej", svarade denne, "den som kommer först, blir först vigd." I samma ögonblick kom Jöns fästmö. Klockorna började ringa, och under orgelns brus förde han sin brud till altaret.

För några ögonblick gingo hans tankar tillbaka. Han såg sig som fattig gesäll för 8 år *sedan* börja vandringen med sin ränsel på ryggen från Malmö till Stockholm över Ystad och Kristianstad,

hur han som däckspassagerare reste till Ryssland och kom till detta främmande land med två tomma händer - och i dag hade han kommit åkande i en kalesch dragen av två schimlar till en av stadens största kyrkor och i dag skulle han som maka föra hem sin älskade brud. Ja, det tycktes honom allt som en underbar dröm.

Tio år senare hör Jöns verkstad redan till de mera kända i branschen. Han har 30 till 40 arbetare och alltid mycket att göra. Han själv hade under tiden blivit en helt annan människa. Den bristfälliga bildning, som han fått i den förberedande skolan i Malmö, hade han kompletterat genom självstudium. Han läste mycket, intresserade sig för historia, arkitektur och alla sociala frågor och hade inhämtat sådana kunskaper i tyska språket, att han talade utan fel. Hans kundkrets hade även utvidgats väsentligt. Genom sitt medlemskap i arkitektföreningen förvärvade han nya vänner och nya kunder samt nytt umgänge.

Vissa svårigheter uppstodo emellertid beträffande verkstaden. Husvärderna ville inte gärna ha snickeriverkstäder i sina hus. De andra

hyresgästerna blevo ju mycket störda.

Då fick Jöns en afton besök av en man, som han inte kände. När han kom ut i tamburen, såg han en äldre jude stå där. Denne bad ödmjukt om ursäkt att han störde och började meddetsamma att berätta om sig själv, hur han hette, varifrån han kom, var han bott o.s.v. Till slut måste Jöns be honom stiga in och då kom han fram med sitt ärende.

"Ni känner mig inte, men jag känner Er mycket väl", sade han, "Ni har en stor verkstad, Ni är mycket strävsam och har haft stor framgång, men Ni har bekymmer, som snart komma att bli ännu större, beträffande arbetslokaler. Det kommer inte att dröja länge förrän alla snickeriverkstäder måste ut ur bostadshusen - och då måste Ni flytta igen, söka nya lokaler m.m. Det finns bara ett medel att undgå detta, nämligen att köpa ett eget hus. Jag skall skaffa Er ett hus och skå vara nöjd om jag bara tjänar lité på det".

"Ni har nog rätt, Herr Kowarski" - så hette nämligen mannen - sade Jöns, "men bara i ett avseende. Med arbetslokalerna blir det svårare och svårare, men inte kan man köpa ett hus under den nu rådande de -

pressionen. Nej, det kan inte vara riktigt".

"Tvärtom", svarade Kowarski. "Just nu vill ingen människa köpa ett hus, alla vill sälja och när alla vill sälja, äro priserna låga - och då måste man köpa. När alla vill köpa, äro priserna höga, och då skall man sälja."

Sedan Kowarski hade besökt Jöns nästan dagligen under ett halft år och erbjudit och visat honom otaliga hus och Jöns inte hade tyckt om något, kom han en dag med ett nytt förslag. Det var ett hus vid Ismailowsky Prospekt med en obebyggd tomt på över 5.000 kvadratmeter - och detta hus köpte Jöns utan att tveka. Här hade han obegränsade möjligheter att utvidga sin verkstad, ingen kunde lägga hinder i vägen. Verkstaden blev också småningom en av de största i staden. Till kundkretsen hörde nu många medlemmar i arkitektföreningen, stora privata företag och många betydelsefulla arbeten utfördes. Till utställningen i Nisjni-Nowgorod år 1896 hade Jöns verkstad levererat en av de största glasmontrarna. På utställningen i Stockholm 1897 härstammade flera glasmontrar från Jöns och på utställningen i Chikago och på världsutställningen i Paris 1900 hade ryska

firmor ställt ut sina produkter i hans glasmontrar.

Sommaren 1900 reste Jöns själv med sin hustru till Paris. När han flanerade i denna underbara metropol, hade också hans ungdomsdröm gått i uppfyllelse. Han hade kommit till Paris, om också 30 år senare än han hade beräknat.

Men tiden gick och 10 år senare har hans liv åter förändrat sig. Han har anförtrott verkstadens ledning åt en annan och ägnar sig uteslutande åt att vårda och förbättra sin fastighet, som han skött på ett föredömligt sätt. Han har fullt upp att göra därmed, är intresserad för tillbyggnader och är alltjämt outtröttligt verksam. Han bekläder hedersposter i olika föreningar och organisationer, är kyrkoråd i St. Peterskyrkan, och lever nu den välbärgade mannens lugna liv. Hans barn äro vuxna, hans söner äro i god ställning och barnbarnen förljuva hans levnadsafton.

○●○●○●○●○-○-○-○-

Jöns Tullander avled i St: Petersburg år 1917 efter att ha levat i Ryssland i 50 år. Så lång blev alltså den från början planerade korta resan till Ryssland.
